

Działając w imieniu Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Opolu, w odpowiedzi na Pani zapytanie przesłane drogą mailową odnośnie tego, czy istnieją przeciwwskazania w zatrudnieniu położnej na stanowisku pielęgniarki w domach pomocy społecznej (zwanych dalej DPS) wyjaśniam, co następuje:

Obecnie obowiązujące przepisy prawa, wyróżniają dwa odmienne zawody medyczne: zawód pielęgniarki i zawód położnej.

Odrębność ta uregulowana została w szczególności w art. 2 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1217 z późn. zm.), który stanowi, że zawody pielęgniarki i położnej są zawodami samodzielnymi.

Zaznaczyć należy, iż ustawa ta traci moc z końcem br. i od 1 stycznia 2012 r. wchodzi w życie ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U. Nr 174, poz.1039). Nowa ustawa także zachowała dualizm obu zawodów. Art. 2 pozostał w niezmienionym brzmieniu.

Dalsze przepisy ustawy w osobnych artykułach określają na czym polega wykonywanie zawodu pielęgniarki (art. 4 ust. 1 ustawy) i położnej (art. 5 ust. 1 ustawy). Tak na gruncie obowiązującej jeszcze ustawy jak i nowego aktu legislacyjnego, obowiązującego od 1 stycznia 2012 r.

Na rozdzielnosc obu zawodów wskazuje także system szkolenia osób chcących uzyskać kwalifikacje odpowiednio dla zawodu pielęgniarki i zawodu położnej. Zgodnie z art. 7 ust. 1 (obecnie obowiązującej ustawy) pielęgniarka uzyskuje kwalifikacje zawodowe po ukończeniu szkoły pielęgniarskiej, zaś położna uzyskuje kwalifikacje zawodowe po ukończeniu szkoły położnych. Identyczne brzmienie zachowano w nowej ustawie (art. 52 ust. 1 i art. 53 ust.1 nowej ustawy).

Mając na uwadze powyższe uznać należy, iż zawód pielęgniarki nie może wykonywać osoba posiadająca wyłącznie prawo wykonywania zawodu położnej, a zawodu położnej osoba posiadająca wyłącznie prawo wykonywania zawodu pielęgniarki.

Nadto odnosząc się wprost do kwestii zatrudnienia w DPS należy zauważyć, iż w nowej ustawie w art. 5 ust. 2 poszerzono bowiem znacznie katalog pełnionych funkcji przez położne, które będą również uznawane za wykonywanie zawodu położnej.

W szczególności przewidziano, iż za wykonywanie zawodu położnej uznaje się zatrudnienie w domach pomocy społecznej określonych w przepisach o pomocy społecznej, **z uwzględnieniem uprawnień zawodowych położnej określonych w ustawie** (art. 5 ust. 2 pkt 7).

Do podstawowych uprawnień zawodowych położnej należy udzielanie świadczeń zdrowotnych (a tym samym są to zasadnicze czynności które uznaje się za wykonywanie zawodu położnej).

I tak, zgodnie z art. 5 ust. 1 nowej ustawy wykonywanie zawodu położnej polega na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w szczególności na:

- 1) rozpoznawaniu ciąży, sprawowaniu opieki nad kobietą w przebiegu ciąży fizjologicznej, a także prowadzeniu w określonym zakresie badań niezbędnych w monitorowaniu ciąży fizjologicznej;

- 2) kierowaniu na badania konieczne do jak najwcześniejszego rozpoznania ciąży wysokiego ryzyka;
- 3) prowadzeniu porodu fizjologicznego oraz monitorowaniu płodu z wykorzystaniem aparatury medycznej;
- 4) przyjmowaniu porodów naturalnych, w przypadku konieczności także z nacięciem krocza, a w przypadkach nagłych także porodu z położenia miednicowego;
- 5) podejmowaniu koniecznych działań w sytuacjach nagłych, do czasu przybycia lekarza, w tym ręcznego wydobycia łożyska, a w razie potrzeby ręcznego zbadania macicy;
- 6) sprawowaniu opieki nad matką i noworodkiem oraz monitorowaniu przebiegu okresu poporodowego;
- 7) badaniu noworodków i opiece nad nimi oraz podejmowaniu w razie potrzeby wszelkich niezbędnych działań, w tym natychmiastowej reanimacji;
- 8) realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji;
- 9) samodzielnym udzielaniu w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych;
- 10) profilaktyce chorób kobiecych i patologii położniczych;
- 11) rozpoznawaniu u matki lub dziecka objawów nieprawidłowości wymagających skierowania do lekarza;
- 12) sprawowaniu opieki położniczo-ginekologicznej nad kobietą;
- 13) prowadzeniu działalności edukacyjno-zdrowotnej w zakresie:
 - a) przygotowania do życia w rodzinie, metod planowania rodziny oraz ochrony macierzyństwa i ojcostwa,
 - b) przygotowywania do rodzicielstwa oraz pełnego przygotowania do urodzenia dziecka, łącznie z poradnictwem na temat higieny i żywienia.

Mając na uwadze powyższe, uznać należy, iż położna nie może zajmować stanowiska pielęgniarki, jak również odwrotnie pielęgniarka nie jest uprawniona do wykonywania zawodu położnej brak jest podstaw do jakiegokolwiek utożsamiania obu zawodów medycznych.

Należy podkreślić, że pielęgniarka uzyskuje kwalifikacje zawodowe po ukończeniu szkoły pielęgniarskiej, a położna uzyskuje kwalifikacje zawodowe po ukończeniu szkoły położnych. Tym samym dana osoba uzyskuje odpowiednio uprawnienia zawodowe i tytuł zawodowy pielęgniarki oraz związane z tym prawo wykonywania zawodu pielęgniarki albo uprawnienia zawodowe i tytuł zawodowy położnej oraz związane z tym prawo wykonywania zawodu położnej. Mając na uwadze powyższe, należy jednoznacznie stwierdzić, że zatrudnianie położnych jest możliwe jedynie na stanowiskach, gdzie będą wykonywały zawód położnej.

Położna może, na podstawie nowych przepisów, wykonywać zawód położnej w DPS wykonując tam czynności należące do jej uprawnień zawodowych, o których mowa w art. 5 ust. 1. W szczególności w pkt 8-9, wskazanych wyżej, czyli w zakresie realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji oraz samodzielnym udzielaniu w określonym zakresie świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych.